

Тимошук В.В.,
аспірант кафедри економіки,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

СТРУКТУРНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА

Tymoshchuk V.V.,
*postgraduate student at the department of economics,
Dnipro State Agrarian and Economic University*

STRUCTURAL ASPECTS OF INNOVATIVE MODERNIZATION OF AGRO-INDUSTRIAL PRODUCTION

Постановка проблеми. Модернізаційний шлях формування провідних світових економік виявив, що негативним проявам глобальної трансформації, циклічним і соціально-політичним впливам може протидіяти тільки динамічний характер економічного зростання, яке формується базовими факторами, що відповідають рівню технологічного прогресу. В агропромисловому виробництві негативним впливам глобального ринку, кліматичним змінам, соціальним, політичним та економічним проблемам здатна протистояти інноваційна модернізація, яка детермінуватиме економічну динаміку, сприятиме зростанню продуктивності сільськогосподарського виробництва, міжнародній торгівлі аграрною продукцією, а також адаптивності агросфери в умовах зростання ризиків діяльності та несприятливих кліматичних змін.

Оцінювання стану інноваційного розвитку агропромислового виробництва та його спроможності до інноваційної модернізації потребує дослідження технологічних і організаційних прогресивних змін, як умов модернізаційних трансформацій. Модернізаційні перетворення забезпечуються інституціоналізацією сучасних соціально-економічних форм, організаційних структур, які обумовлюють формування більш досконалої моделі розвитку на фундаменті технологічного оновлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Структурні трансформації економічної динаміки в контексті з'ясування рушійних факторів процесу відтворення системно досліджувалися класичною школою, представниками неокласичної та кейнсіанської школи. Наукові здобутки дослідників з проблем структурних трансформацій та обґрунтування базових факторів економічного прогресу стали спільним досягненням та результатом інтеграції теорії економічного зростання, циклічного розвитку, інституціонально-еволюційного підходу.

При дослідженні структурних трансформацій економічних систем та рушійних сил економічної динаміки вітчизняними та закордонними вченими використовувався різноманітний методологічний інструментарій. Структурні перетворення економічних систем вивчалися представниками історичного, класичного, інституціонального напрямку економічної думки для пошуку й обґрунтування інструментів та механізмів стимулювання інноваційної динаміки розвитку; формування постіндустріальних соціально-економічних моделей розвитку; визначення засад креативної економіки; обґрунтування стратегій модернізації та окреслення перспектив постмодернізаційних змін; реалізації інноваційного розвитку як стратегічного напрямку економічних перетворень [5; 6; 9; 10; 12].

Формування засад постіндустріального розвитку та пошук інструментарію модернізаційних перетворень національної економіки, модель якої базується на інноваціях і знаннях, активізували науковий дискурс з проблематики визначення інструментів регулювання та факторів інноваційної модернізації національної економіки та її аграрної сфери, що знайшло відображення в дослідженнях О. Бородіної [1; 2], В. Гейця [5], А. Гриценка [6], П. Саблука, О. Шпикуляка, Л. Курило [7], Л. Федулової [9], А. Чухна [10], О. Шубравської та інших [3; 11]. Інноваційна модернізація в агропромисловому виробництві може бути визначена як її перехід до більш сучасної моделі функціонування, де переважають інноваційні технології, реалізується інноваційне відтворення, задіяні висококваліфіковані кадри і мережі економічних відносин й взаємозв'язків серед учасників національного та глобального ринку.

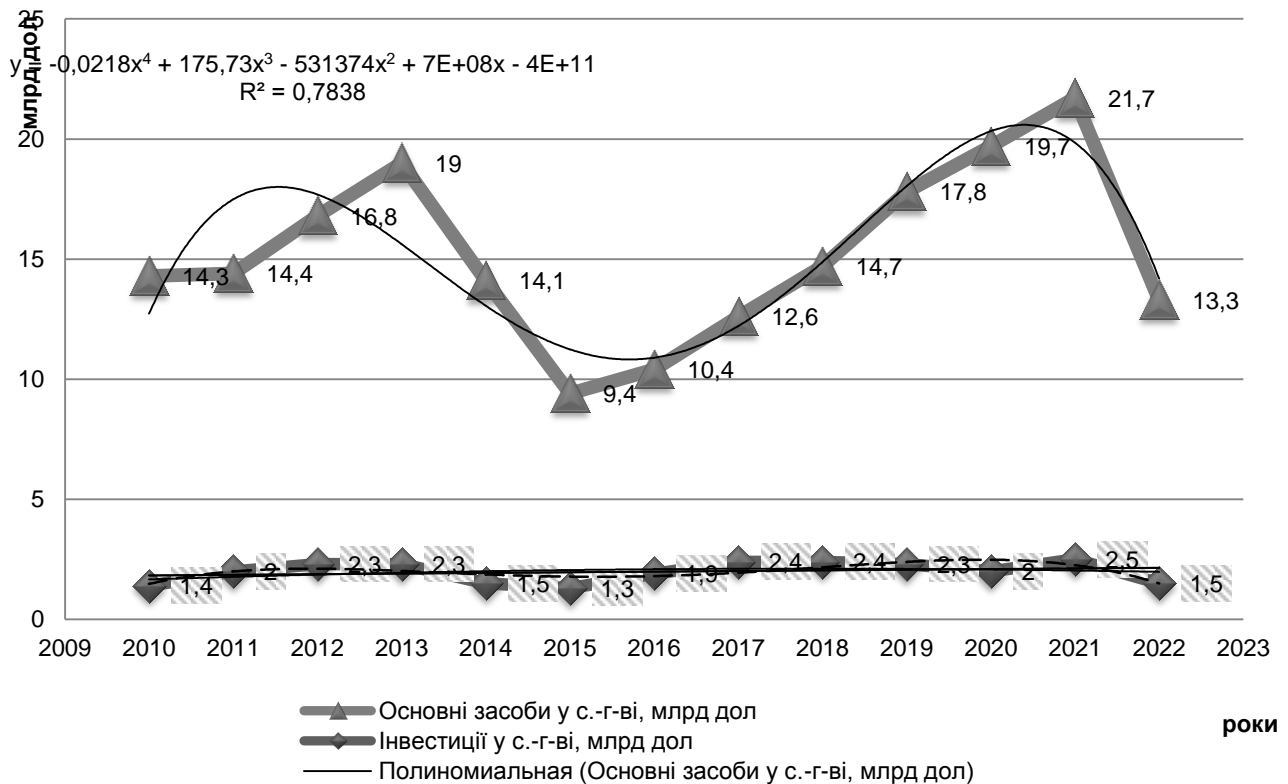
При значному науковому доробку, який присвячений проблемам трансформацій економічних систем і, зокрема агропромислового виробництва, інституціональним інструментам регулювання,

* Науковий керівник: Гончаренко О.В. – д-р екон. наук, професор

залишаються не в достатній мірі обґрунтованими деякі сутнісні та практичні аспекти структурних перетворень економічних систем різного рівня, їх інституціональне забезпечення, що актуалізує важливість дослідження та обумовлює перспективність подальших наукових дискусій даної проблематики.

Постановка завдання. Метою статті є узагальнення тенденцій розвитку агропромислового виробництва, визначення факторів утворення його структурної розбалансованості та обґрунтування інституціональних інструментів стимулювання інноваційної модернізації галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Узагальнення показників інвестиційної діяльності в агропромисловому виробництві доводить нестабільний характер інвестиційних процесів та перманентні інвестиційні кризи (2013–2014; 2019–2020 роки). За розрахунками фахівців, показник капітальних інвестицій на 1 га сільськогосподарських угідь не перевищує 70–100 дол., але інноваційна модернізація може відбуватися за умов капіталовкладень в галузі від 150 дол. на 1 га [4, с. 34]. З початку 2022 року обсяг інвестицій прогнозовано зменшився, а їх сума склала 1,5 млрд дол. Частка інвестицій у вартості основних виробничих засобів у сільському господарстві склала тільки 10,6 % від вартості основного капіталу. Інформація, подана на рис. 1, вказує на нестабільність й непрогнозованість інвестиційного забезпечення галузі, що підтверджує поліном четвертого ступеню та скорочення рівня капіталізації сільськогосподарського виробництва на кінець досліджуваного періоду до рівня 2009 р. Разом із тим, оцінювання вартості основних засобів аграрної галузі вказує на строкату динаміку забезпечення аграрної сфери базовим ресурсом й відсутність кореляції показників з інвестиційною динамікою.

Рис. 1. Динаміка капіталізації сільськогосподарського виробництва

Джерело: розраховано за [4, с. 33-34]

Негативний інвестиційний клімат підсилюється ще й тим, що понад 90 % усіх інвестиційних вкладень в аграрній сфері забезпечуються власними коштами сільськогосподарських підприємств, майже 10 % формується кредитами банків, а частка держави в інвестиційному забезпеченні галузі не перевищує 0,5 %.

Структурна розбалансованість сільськогосподарського виробництва при нестабільності інвестиційного забезпечення не сприяють активізації інноваційної діяльності сільськогосподарських товаровиробників. В аграрній сфері тривалий період зберігаються низькі темпи відтворення основного капіталу, домінують малокапіталомісткі проекти інвесторів та низькі темпи процесів відтворення, що в сукупності виявилось у декапіталізації сільського господарства. Ситуація значно погіршилася під час війни, що обумовлено втратами і пошкодженням сільськогосподарської техніки. За розрахунками фахівців Національної академії аграрних наук України, було знищено 18,2 тис. од. і пошкоджено 10,1 тис. од. тракторів; знищено 1,6 тис. од. та пошкоджено 0,8 тис. од. зернозбиральних комбайнів;

знищено 7,9 тис. од. та пошкоджено 2,9 тис. од. сівалок [4, с. 35]. Негативним впливом позначилося й підвищення цін на пальне та енергетичні ресурси. За I півріччя 2022 року фактично на 70 % зросли ціни на бензин та 90 % на дизельне пальне. За умов порушення логістики, обстрілів нафтопереробних заводів та зростання вартості нафтопродуктів відбувалося поглиблення цінового диспаритету (у 1,5–2 рази, залежно від виду сільськогосподарської продукції). В умовах воєнного стану було реалізовано таку формальну норму, як зниження податкового навантаження: знижено ставку податку на додану вартість з 20 % до 7 % й скасовано акцизний збір.

Неоптимальна структура агропромислового виробництва з переважанням моноспеціалізації і низьким рівнем переробки сільськогосподарської продукції в умовах війни не сприяє збереженню високих темпів аграрного експорту, що в ситуації руйнування логістичних зв'язків і втрати можливостей виходу на освоєні світові ринки суттєво скоротився. Подібна ситуація з аграрним експортом потребувала пошуку нових можливостей для його здійснення, але нові логістичні шляхи та зміна ринків не сприяли вибору вектору на інноваційну модернізацію аграрної галузі. До війни фактично 90 % експорту аграрної продукції спрямовувалося через морські шляхи до різних країн світу. Після руйнування портів й блокування морських шляхів канали збуту були переорієнтовані (залізниця, автотранспортне сполучення, річкові порти), але сукупна можливість подібних каналів є значно меншою, а вартість перевезень суттєво дорожчою, що впливає і на кінцеву вартість аграрної продукції. В достатньо складних умовах функціонування аграрного виробництва європейський ринок став майже єдиним каналом для збуту аграрної продукції, а підписання у липні 2022 року зернової угоди розблокувало експорт українського зерна.

За розрахунками фахівців, в достатньо складних умовах господарювання обсяг зовнішньої торгівлі сільськогосподарської продукцією все ж таки залишається на високому рівні. Загальні обсяги зовнішньої торгівлі сільськогосподарською продукцією, за підсумками 2022 року склали майже 30 млрд дол., зокрема експортні поставки 23,6 млрд дол., імпорт – 6,3 млрд дол. Загальний підсумок за торговим балансом є меншим у порівнянні з довоєнним 2021 р. на 6 млрд дол., а частка агропродовольчої продукції у загальному обсязі експорту країни перевищувала 53 % [4, с. 37-38].

Вимушена зміна логістичних каналів змінила структуру експортних поставок. До повномасштабного вторгнення аграрна продукція постачалась на ринки держав Європейського Союзу (до 55,5 % експорту аграрної галузі), до азійських країн спрямовували аграрної продукції на суму 7,3 млрд дол. (31 %). За результатами 2022 року можна констатувати зміни у структурі аграрних експортних поставок на користь європейських ринків. На кінець року вартість обсягу продажів зросла на 66 % (рис. 2).

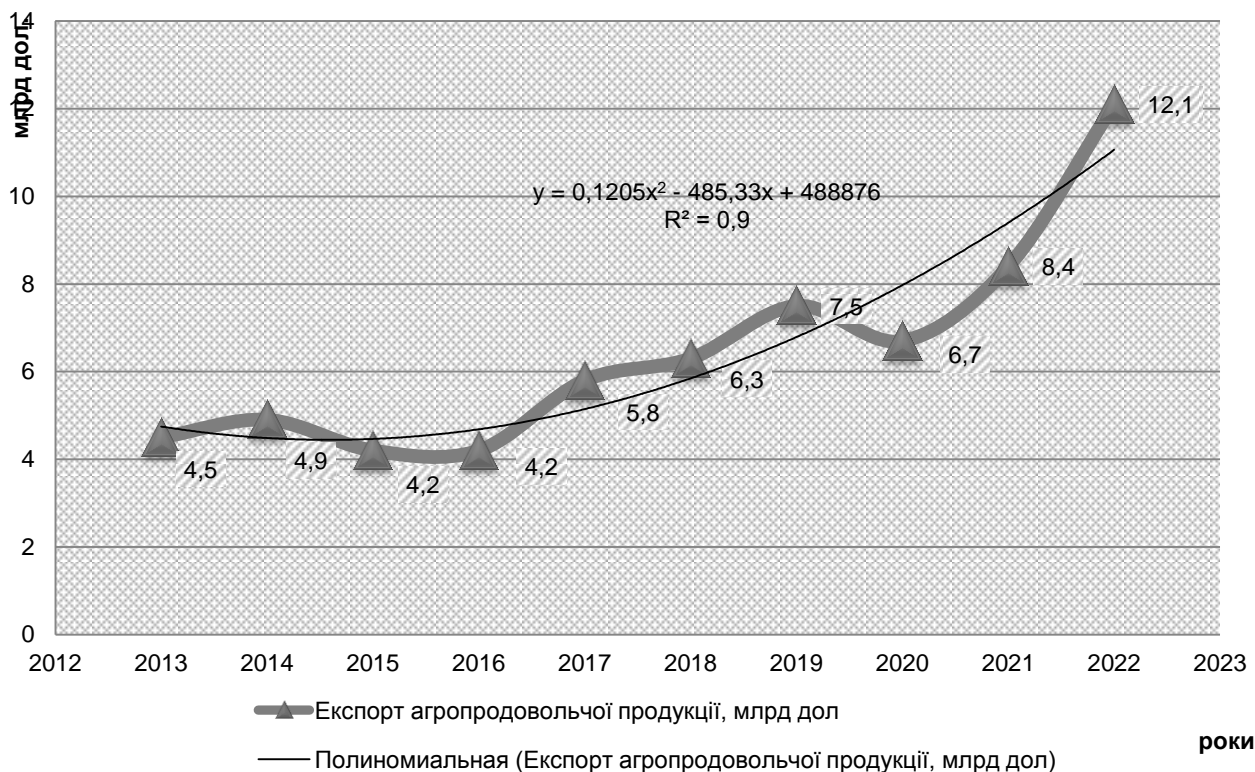

Рис. 2. Динаміка експорту агропродовольчої продукції до країн Європи, млрд дол.
 Джерело: розраховано за [4, с. 33-34]

Подібні зміни в структурі експорту можна було б вважати позитивними (з огляду на рівняння тренду), але сама структура експорту не зазнала змін, що не наближає час інноваційних трансформацій галузі.

Для оцінювання макроекономічних тенденцій й ознак інноваційної модернізації агропромислового виробництва скористуємося доступними показниками офіційної статистичної звітності за 2010–2022 роки. Показники, які подані у табл. 1, вказують на екстенсивний характер розвитку аграрного виробництва.

Таблиця 1

Макроекономічні показники агропромислового виробництва

Показники	2010 р.	2015 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 у % до 2010
Випуск продукції сільського господарства (у фактичних цінах), млн грн	189405	544206	892852	1366456	1073916	567
Експорт продукції сільського господарства, млн дол.	9936,0	14563,1	22179,4	27709,0	23389,9	235,4
Валова додана вартість сільського господарства (у фактичних цінах), млн грн	82948	239806	393077	593367	426817	514,6
Частка доданої вартості сільського господарства у загальній доданій вартості, %	8,4	14,2	10,8	12,7	9,3	110,7
Рентабельність діяльності сільськогосподарських товаровиробників, %	17,5	30,4	14	37,8	14,1	80,6
Обсяг капітальних інвестицій у сільському господарстві, млн грн	10818	29310	50189	67993	49612	458,6

Джерело: розраховано за [8]

Результати аналізу вказують на збільшення обсягу випуску продукції сільського господарства майже у 5 разів (без урахування цінового впливу), яке не супроводжувалося зростанням валової доданої вартості галузі, адже питома вага доданої вартості сільського господарства у загальній частці доданої вартості на кінець 2022 року склала 9,3 %, що відображає зростання показника тільки на 10,7 %. Можемо передбачити, що наявний низький рівень оновлення та модернізації капіталу у сільськогосподарському виробництві при достатньо низькому темпі зростання інвестицій забезпечили закріплення простого відтворення агропромислового виробництва, що відображають показники його рентабельності.

Беззаперечним фактом є те, що економічне зростання, адаптивність сільського господарства та реалізація визначених на світовому й національному рівні пріоритетів та завдань неможливі без активізації й розвитку потенціалу сучасної аграрної науки. Основою започаткування інноваційного процесу галузі виступає етап фундаментальних наукових досліджень, який визначає вектор реалізації сформованої моделі інноваційного процесу в галузі та при ефективності інноваційного процесу втілюється у збільшенні наукової продукції: зразків вітчизняної техніки, сортів сільськогосподарських рослин, порід тварин, сучасних технологій. Разом із тим, за оцінками експертів та практиків, вітчизняне агропромислове виробництво суттєво залежить від імпортного устаткування, закордонних сортів сільськогосподарських культур та порід тварин і технологій. В значній мірі наявні проблеми наукового супроводу інноваційного процесу в аграрній сфері обумовлені існуючими проблемами інноваційного розвитку національної економіки. В той же час, аграрна наука має власні специфічні проблеми, що пов'язані із поступовою деградацією сформованої у радянські часи системи дослідних інституцій; скороченням земельного фонду для експериментальних робіт; практикою формування пріоритетних напрямів і тематикою наукових досліджень; обмеженим попитом й практикою використання розроблених новацій; переважно декларативним характером значної частки отриманих наукових результатів.

Можемо стверджувати про формування тенденції до скорочення наукових установ й чисельності наукових кадрів, невідповідність інноваційного забезпечення аграрної сфери сучасним потребам товаровиробників, непривабливість наукової кар'єри в аграрній сфері для молодих вчених, адже дослідження в ній потребують проведення значного обсягу польових дослідів та лабораторних досліджень.

Обмежений обсяг звітних даних стосовно обсягів та вартості впровадження аграрних новацій підтверджують фактичну відсутність цілісності інноваційного процесу в агропромисловому виробництві і послідовності у проходженні його етапів, адже значна частка розробленої наукової продукції не знаходить своє практичне втілення, не впроваджується та не перетворюється в агроінновації.

Висновки з проведеного дослідження. Проведений аналіз структурних факторів функціонування агропромислового виробництва дозволяє констатувати, що його розвиток обумовлений чинниками екстенсивного характеру внаслідок переважання застарілих технологій; депресивного вектору економічної динаміки в країні; інвестиційної непривабливості, значної капіталомісткості інноваційного процесу в аграрній сфері й відсутності зв'язків між його етапами; низької платоспроможності сільськогосподарських товаровиробників; інституціональної неефективності діючих формальних норм в інноваційному забезпеченні галузі.

При формуванні й реалізації стратегії розвитку агропромислового виробництва на інноваційних засадах, неможливо ігнорувати світові тренди агропромислового розвитку, адже світове агропромислове виробництво функціонує на засадах впровадження сучасних, креативних технологій і високої інвестиційної привабливості аграрної галузі. На відміну від світових трендів, аграрна галузь нашої країни залишається тривалий період непривабливою для приватних та іноземних інвестицій, що потребує запровадження інституціонального регулювання до сфери фінансування фундаментальних й прикладних досліджень; системного підходу до впровадження сучасних технологій та системної основи для підготовки наукових кадрів високої кваліфікації, у тому числі й за рахунок матеріального заохочення.

Трансфер інновацій в аграрній галузі залишається проблемним, наукова продукція, яка пропонується сільськогосподарським виробникам, переважно не відповідає їх поточним запитам, а, значить, не відбувається комерційного втілення агроновацій. Даному процесу перешкоджає й брак інноваційної інфраструктури; недостатнє поширення діяльності консультаційних та дорадчих структур, що не забезпечує поінформованість виробників про наявну інноваційну продукцію і розробки; розбалансованість та розривність етапів в інноваційному процесі і його застаріла модель.

Література

1. Бородіна О. М. Базові методологічні підходи та прикладні механізми переходу до національно укоріненого розвитку агропродовольчої системи України. *Економічна теорія*. 2023. № 3. С. 44-57.
2. Бородіна О. М., Прокопа І. В. Подолання структурних деформацій в аграрному секторі України: інституціоналізація і модернізація малотоварного сільськогосподарського виробництва. *Економіка України*. 2015. № 4(641). С. 88-96.
3. Виклики та наслідки агропродовольчої спеціалізації України у світовій економіці : кол. моногр. / За ред. О. В. Шубравської. НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України». Київ, 2023. 254 с. URL: <http://ief.org.ua/wpcontent/uploads/2023/03/Vyklyky-ta-naslidky-ahroprodovolchoi-spetsializatsiiUkrainy.pdf> (дата звернення: 20.05.2024).
4. Гадзало Я. М. Вітчизняне сільське господарство в сучасних умовах: виклики та шляхи їх подолання. Доповідь на сесії Загальних зборів Національної академії аграрних наук України 29 листопада 2023 р. Київ : Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», 2023. 60 с.
5. Геєць В. М. До питання теорії і практики політики соціальної якості в повоєнній Україні. *Економіка України*. 2023. № 4(737). С. 3-22.
6. Гриценко А. А. Національно укорінений розвиток економіки як локальна відповідь на глобальні геоекономічні зрушення. *Економіка України*. 2023. № 4(737). С. 38-54.
7. Саблук П. Т., Шпикуляк О. Г., Курило Л. І. Інноваційна діяльність в аграрній сфері: інституціональний аспект : монографія. Київ : ННЦ ІАЕ, 2010. 706 с.
8. Сільське господарство України : статистичний збірник / за ред. О. М. Прокопенка. Київ : Держстат України, 2023. 164 с.
9. Федулова Л. І. Інноваційний розвиток економіки України: проблеми та перспективи. *Економічний вісник університету*. 2020. № 44. С. 42-49.
10. Чухно А. А. Постіндустріальна економіка: теорія, практика та їх значення для України. Київ : ЛОГОС, 2003. 617 с.
11. Шубравська О. В., Прокопенко К. О. Перспективи модернізації аграрного сектора України. *Економіка України*. 2013. № 8. С. 64-76.
12. Шумпетер Й. А. Теорія економічного розвитку. Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / пер. з англ. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2011. 242 с.

References

1. Borodina, O.M. (2023), "Basic methodological approaches and applied mechanisms of transition to nationally rooted development in the agri-food system of Ukraine", *Ekonomichna teoriia*, no. 3, pp. 44-57.
2. Borodina, O.M. and Prokopa, I.V. (2015), "The overcoming of structural deformations in Ukraine's agrarian sector: institutionalization and modernization of a small-scale agricultural production", *Ekonomika Ukrainy*, no. 4(641), pp. 88-96.

3. Shubravska, O.V. (Ed.) (2023), *Vyklyky ta naslidky ahroprodovolchoi spetsializatsii Ukrainy u svitovii ekonomitsi* [Challenges and consequences of Ukraine's agro-food specialization in the world economy], coll. monograph, NAN Ukrainy, DU "In-y ekon. ta prohnoz. NAN Ukrainy", Kyiv, Ukraine, 254 p., available at: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/Vyklyky-ta-naslidky-ahroprodovolchoi-spetsializatsii-Ukrainy.pdf> (access date May 20, 2024).
4. Hadzalo, Ya.M. (2023), *Vitchyzniane silske hospodarstvo v suchasnykh umovakh: vyklyky ta shliakhy yikh podolannia* [Domestic agriculture in modern conditions: challenges and ways to overcome them], *Dopovid na sesii Zahalnykh zboriv Natsionalnoi akademii ahrarykh nauk Ukrainy* 29 lystopada 2023 r., Natsionalnyi naukovyi tsentr "Instytut ahrarykh ekonomiky", Kyiv, Ukraine, 60 p.
5. Heiets, V.M. (2023), "On the question of theory and practice of social quality policy in post-war Ukraine", *Ekonomika Ukrainy*, no. 4(737), pp. 3-22.
6. Hrytsenko, A.A. (2023), "Nationally rooted economic development as a local response to the global geoeconomic shifts", *Ekonomika Ukrainy*, no. 4(737), pp. 38-54.
7. Sabluk, P.T., Shpykuliak, O.H. and Kurylo, L.I. (2010), *Innovatsiina diialnist v ahraryi sferi: instytsionalnyi aspekt* [Innovation activities in the agricultural sector: institutional aspects], monograph, NNTs IAE, Kyiv, Ukraine, 706 p.
8. Prokopenko, O.M. (Ed.) (2023), *Silske hospodarstvo Ukrainy : statystychnyi zbirnyk* [Agriculture of Ukraine : statistical collection], Derzhstat Ukrainy, Kyiv, Ukraine, 164 p.
9. Fedulova, L.I. (2020), "Innovative development of the economy of Ukraine: problems and prospects", *Ekonomichnyi visnyk universytetu*, no. 44, pp. 42-49.
10. Chukhno, A.A. (2003), *Postindustrialna ekonomika: teoriia, praktyka ta yikh znachennia dlia Ukrainy* [Post-industrial economy: theory, practice and their significance for Ukraine], LOHOS, Kyiv, Ukraine, 617 p.
11. Shubravska, O.V. and Prokopenko, K.O. (2013), "Prospects of Ukraine's agricultural sector modernization", *Ekonomika Ukrainy*, no. 8, pp. 64-76.
12. Shumpeter, J.A. (2011), *Teoriia ekonomichnoho rozvytku. Doslidzhennia prybutkiv, kapitalu, kredytu, vidgotka ta ekonomichnoho tsyклу* [The Theory of Economic Development: An Inquiry Into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle], Vyd. dim "Kyievo-Mohylianska akademiia", Kyiv, Ukraine, 242 p.

Тимощук В.В.

СТРУКТУРНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА

Мета. Узагальнення тенденцій розвитку агропромислового виробництва, визначення факторів утворення його структурної розбалансованості та обґрунтування інституціональних інструментів стимулювання інноваційної модернізації галузі.

Методика дослідження. Теоретико-методологічною основою даного дослідження є: структурно-функціональний підхід до узагальнення макроекономічних тенденцій розвитку агропромислового виробництва; інституціональний підхід до обґрунтування інструментів регулюючого впливу формальних норм, орієнтованих на стимулювання розвитку інновацій в аграрній сфері як умови вирішення проблеми структурної розбалансованості галузі; системний підхід – для визначення структурних факторів впливу на стан і тенденції розвитку агропромислового виробництва.

Результати дослідження. Акцентовано на нестабільному характері інвестиційних процесів і перманентних інвестиційних кризах (2013–2014; 2019–2020 рр.), зниженні рівня капіталізації при структурній розбалансованості аграрного виробництва, нестабільності обсягів інвестицій, низькій інноваційній активності сільськогосподарських товаровиробників.

Аргументовано формування структурної розбалансованості агропромислового виробництва з домінуванням моноспеціалізації і низьким рівнем переробки продукції; нестабільність забезпечення аграрної сфери базисними ресурсами; зміну структури аграрного експорту та ускладнення логістики.

Констатовано формування високої капіталомісткості інноваційного процесу в аграрній сфері, відсутність зв'язків між його етапами; від'ємний характер динаміки наукових кадрів, які залучаються до продукування агроінновацій; домінування серед об'єктів державного фінансування фундаментальних досліджень; незатребуваність внутрішнім ринком результатів наукових досліджень; високу вартість впровадження аграрних інновацій і невідповідність новацій запитам товаровиробників.

Наукова новизна результатів дослідження. Обґрунтовано формування екстенсивного характеру розвитку агропромислового виробництва, при якому збільшення випуску сільськогосподарської продукції не супроводжувалося зростанням валової доданої вартості, а низький рівень оновлення і модернізації капіталу при низьких темпах приросту інвестицій закріпили просте відтворення аграрного виробництва.

З огляду на стратегічний вектор інноваційної модернізації агропромислового виробництва, інституціональні інструменти впливу на інноваційну модернізацію агропромислового виробництва

мають бути сконцентровані на інституціональному регулюванні структурних змін агропромислового виробництва та інституціональному стимулюванні розвитку інновацій в агросфері.

Практична значущість результатів дослідження. Теоретичні та методологічні положення дослідження поглиблюють практичні аспекти й інструментарій інституціонального впливу на інноваційну модернізацію агропромислового виробництва і можуть слугувати науковим підґрунтям для проведення подальших наукових пошуків у сфері модернізації галузі.

Ключові слова: агропромислове виробництво, інноваційна модернізація, інноваційний розвиток, моноспеціалізація, науковий продукт, структурна розбалансованість, трансформація, інституціональне регулювання, формальні норми.

Tymoshchuk V.V.

STRUCTURAL ASPECTS OF INNOVATIVE MODERNIZATION OF AGRO-INDUSTRIAL PRODUCTION

Purpose. The purpose of the article is to generalize trends in the development of agro-industrial production, determine the factors causing its structural imbalance, and substantiate the institutional tools for stimulating innovative modernization of the industry.

Methodology of research. The theoretical and methodological basis of this study is a structural-functional approach to the generalization of macroeconomic trends in the development of agro-industrial production; an institutional approach to substantiating the regulatory influence of formal norms aimed at stimulating the development of innovations in the agricultural sector as a condition for solving the problem of structural imbalance in the industry; a systematic approach to determine the structural factors of influence on the state and trends in the development of agro-industrial production.

Findings. Emphasis is placed on the unstable nature of investment processes and permanent investment crises (2013-2014; 2019–2020), a decrease in the level of capitalization with a structural imbalance of agrarian production, instability of investment volumes, low innovative activity of agricultural producers.

The formation of a structural imbalance in agro-industrial production with the dominance of monospecialization and a low level of product processing is argued; the instability of providing the agrarian sector with basic resources; a change in the structure of agrarian exports and the complication of logistics.

The formation of a high capital intensity of the innovative process in the agrarian sphere, the absence of connections between its stages, was established; the negative nature of the dynamics of scientific personnel involved in the production of agro-innovation; dominance among objects of state funding of basic research; lack of demand by the domestic market for the results of scientific research; the high cost of implementing agricultural innovations and the inconsistency of innovations with the demands of commodity producers.

Originality. The formation of the extensive nature of the development of agro-industrial production is substantiated, in which the increase in the output of agricultural products was not accompanied by the growth of gross added value, and the low level of renewal and modernization of capital at low rates of growth of investments fixed the simple reproduction of agrarian production.

Considering the strategic vector of innovative modernization of agro-industrial production, institutional instruments of influence on innovative modernization of agro-industrial production should be focused on institutional regulation of structural changes in agro-industrial production and institutional stimulation of the development of innovations in the agrarian sphere.

Practical value. The theoretical and methodological provisions of the study deepen the practical aspects and tools of institutional influence on the innovative modernization of agro-industrial production and can serve as a scientific basis for conducting further scientific research in the field of modernization of the industry.

Key words: agricultural production, innovative modernization, innovative development, monospecialization, scientific product, structural imbalance, transformation, institutional regulation, formal norms.